

INTERVJU

EFTER
FLYKTTEN

Omid Mahmoudi har slagits blodig av elkablar, botten i soptunnor och spjånat sig fast under en körande lastbil. För att överleva.

Nu har 17-åringen skrivit en bok om **flykten från Kabul till Malmö.** För att överleva.

EFTER FLYKTEN

”Man sover väl inte direkt. Eller kanske i stunder, man tuppar liksom av. **Mat har man inte,** kanske kommer smugglare med bröd eller så vågar någon ge sig ut för att hitta eller köpa något. **Gråter gör ingen.”**

■ ”Jag har ingen intressant att leva på den världen.” Så står det med snirkligt typsnitt på ett A4-ark tejp på en aprikosfärgad tapet, precis under en tavla av ett vallmofält. Det är Omid Mahmoudis känsla, fångad på ett språk som ännu inte riktigt är hans. Nio ord som talar om att han inte kan se en anledning att leva. Men också bokstäver på ett papper, en vilja att hitta uttrycken, att nå ut.

– Här finns människor som hör. Jag har försökt skriva om min sorg, om hur vi levde och om mitt folkslags värde, säger han.

Omid Mahmoudi har ännu inte fyllt arton. Han har förlorat båda sina föräldrar. Han har ensam tagit sig från Afghanistan till Sverige, rest utan packning genom nio länder för att komma hit. För att kunna kliva av på Malmö central en februarinatt för ett och ett halvt år sedan.

Han har vetat att nu, nu dör jag. Flera gånger. Men han har inte dött utan fortsatt framåt. Rest sig upp från sängen, från golvet, krupit upp ur soppunnan som gett tak över huvudet och mött ännu en dag.

Och han har orkat släppa fram minnena, formulerat dem i ord. Till hösten kommer de ut, i den självbiografiska boken ”Oskyldiga brottslingar – ögonblicksbilder från Kabul och en evighetslång flykt”.

”Mörkrets svarta moln hade kastat sin skugga över Afsharberget och Kabuls västra himmel”.

Så lyder bokens första mening. Omid Mahmoudi sitter med en kopp te i handen hemma på boendet för ensamkommande flyktingbarn i Västra hamnen i Malmö. Sommarhimlen är gråmulen över sundet, men det är mörkrets svarta moln över Kabul som ligger som en tjock filt över Omid.

”Vi hade glömt ord som lugn och bekvämlighet och glädje. Vi hade glömt bort allt. Vi hade accepterat lidande och sorg och krig och införlivat det inombords.”

Som barn bodde Omid Mahmoudi tillsammans med sina båda föräldrar och äldre syster i ett eget hus, först i staden Gazni, sen i utkanten av Kabul. Pappan, som hade en tysk högskoleutbildning bakom sig, jobbade som

FAKTA

■ **Vem?** Omid Mahmoudi, snart 18 år.

■ **Vad?** Debuterar i höst med självbiografien ”Oskyldiga brottslingar – ögonblicksbilder från Kabul och en evighetslång flykt”, Smockadoll förlag, i översättning från dari av Sohrab Rahimi.

■ **Varför?** För att nå ut med sin historia, ett liv på ständig flykt: Först inom hemlandets gränser, för att undgå att ännu fler familjemedlemmar mördades. Sedan mellan Pakistan och Sverige, en ensam flykt till fots, under lastbilar och nedstuvad i smugglarens bilar.

politisk sekreterare och familjen hade klarat sig bra om de inte hade tillhört minoritetsgruppen hazarer, som förföljdes då och som förföljs än i dag.

– De kallar oss plattnäsor och skriker efter oss på gatan. Ibland får vi inte gå i skolan. Jag fick gå i sex år, men sen sa de till min pappa att jag hade för bra betyg. En hazar får inte ha bäst betyg i klassen. Därför var jag inte välkommen tillbaka.

Pappan utsattes för attacker när han försökte ta sig till jobbet. Ibland var Omid med. Som liten pojke fick han höra soldater vråla att de skulle sätta en kula i både honom och hans pappa, han fick se sina två kusiner och deras mamma dödas av missiler och blev själv träffad i knät medan han hjälpte till att ta hand om skadade familjemedlemmar.

När Omid Mahmoudi var tre år blev hans mamma sjuk. Det fanns varken sjukhus eller någon läkarmottagning som kunde ta emot henne. Efter en vecka dog hon. Familjen begravde henne under tystnad om natten, när övervakningskameror och spjear inte kunde upptäcka dem så lätt.

”Varje natt drömde jag om min mamma. Och fortfarande drömmer jag om henne varje natt. Minnet av henne värmer min kropp och låter mig få ro om nätterna.”

Från det gemensamma köket på boendet i Malmö sprider sig doften av lök och ris. Det är en av de andra killarna som lagar middagen, Omid gör det aldrig.

– Jag kan inte. Det är sant, jag har aldrig lärt mig.

Kanske för att det alltid var kvinnorna som stod vid spisen i Afghanistan, säger han. Eller för att han hade fullt upp med att få ihop pengar till ris, bröd och kanske kött ibland. Åtminstone efter att hans pappa blev mördad 2008.

– Fortfarande vet vi inte vad somw hände. Min pappa var på väg med medicin som han skulle lämna på en klinik i vår provins. Då greps han. Sen fick vi höra att han var mördad.

Familjen bestod nu av Omid och hans äldre bror, deras styvmamma, tre små bröder och två utflyttade äldre systrar.

De hade sedan tidigare flytt till Pakistan, där de bodde hemma hos släktingar. För att över-

leva jobbade Omid som mattvävare, tolv timmar varje dag.

– När minnet av hur vi satt där och skar av trädarna – sjöff sjöff, fingertopparna gick av ibland, vi blödde ner mattorna och fick skrubba bort det röda efteråt – när minnet kom till mig igen, då krisade jag.

Minnet – och skulden, över att nu sitta med fötterna mot en persisk matta i ett hus i Malmö, medan de yngre bröderna, sju, nio och tolv år, blöder ner nya mattor tolv timmar om dagen. Så också denna dag.

– Jag kunde aldrig säga adjö till dem innan jag flydde. De var inte hemma.

Det var sommaren 2010. Omid Mahmoudi greps. Varför vet han inte. På kvällen hjälpte en äldre man honom att fly, sa att det var bäst att han begav sig långt därifrån, nästa dag skulle han bli mördad. Hans ena storsyster bistod honom. Sydde ett fack på insidan av hans kalsonger och stoppade ned de pengar de hade. Ett ombyte, mat och vatten i en ryggsäck, pussar och kramar. Adjö.

Tillsammans med en vän vandrade han runt på gatan och frågade efter ett möjligt sätt att ta sig till Iran. Pass hade ingen av dem.

– Till slut hittade vi en man som förstod att vi var hazarer och därmed shiamuslimer. Han sa att vi skulle gå till en restaurang där de andra shiiterna var, där vi skulle få mat och kunde få lov att sova.

På restaurangen gömde sig både afghaner och pakistanier, de flesta på flykt och de flesta på väg till Iran.

– Kommer man till rätt restaurang vet alla vilka smugglare som finns och var man får tag i dem. Har man pengarna är det bara: vart vill du resa?

Omid's pengar räckte för att betala sig in i Iran. Tillsammans med sexton andra stuvades han in i en bil. Omid i bagagetluckan med två andra killar ovanpå.

– I Iran släppte smugglarna av oss på den plats där alla afghaner först hamnar.

Gömde på bakgator och uppe i bergen lever de som väntar på att komma vidare.

Vissa är inte äldre än sex, sju. Alla killar. En del kommer aldrig längre. Många utnyttjas på sin väg, sexuellt, fysiskt och psykiskt. En del används som drogkurirer mellan länder.

Snart 18-åriga Omid Mahmoudi förlorade båda sina föräldrar och flydde utan packning genom nio länder för att till sist komma till Malmö. Nu har han orkat släppa ut sina minnen genom att fästa dem i ord.

Omid fick hjälp hemifrån, hans syster och styvmamma samlade ihop pengar som överfördes till en iransk restaurang så att han kunde betala smugglare för att komma vidare till Turkiet.

– Vi var tvungna att gå över gränsen, en sträcka som tar sex timmar. Första gången blev vi beskjutna. Alla klarade sig inte.

Andra försöket tog honom över gränsen. Han hade nu ingen väska längre, bara kläderna han gick i. Ibland sov han under bar himmel. Under en period i ett tält tillsammans med tio andra, under en annan i ett hus uppe i bergen, så risigt att ingen polis tyckte att det var lönt att leta där.

– Vi var så många i rummet att vi inte ens kunde ligga ned. Vi satt som små bollar.

Omid drar upp benen och håller om dem för att visa.

Kunde ni sova? Åta? Gråta?
– Man sover väl inte direkt. Eller kanske i

”Kommer man till rätt restaurang vet alla vilka smugglare som finns och var man får tag i dem. Har man pengarna är det bara: vart vill du resa?”

stunder, man tuppar liksom av. Mat har man inte, kanske kommer smugglare med bröd eller så vågar någon ge sig ut för att hitta eller köpa något. Gråter gör ingen.

Inte du heller?

– Jag bara tänkte och tänkte och tänkte. På hur jag skulle ta mig vidare. Det är så det är. Varje dag är en ny katastrof. Det går inte att tänka på dagen som har gått, bara på hur man ska klara nästa.

En bit bröd i taget, överleva en dag till, ta sig till ännu ett land. I Grekland bodde Omid i en soppunn, precis som många andra killar han mötte. För att det inte skulle regna in och för att han inte skulle upptäckas av polisen.

Mellan Grekland och Italien gömde sig Omid Mahmoudi under en lastbil. Han visat med handflatorna: två decimeter, bredare än så är inte utrymmet där kroppen ska pressas in, hän-

der och fötter gripa och spjärna emot för att inte tappa greppet.

– Jag vet många som har trillat av och dött. Det händer hela tiden.

Omid klarade det. Gång på gång säger han att han har haft tur. Flera av vännerna han fick på vägen stoppades av polisen som tog deras fingeravtryck.

I det land som ditt avtryck först tas, som ingår i Schengenavtalet, måste du söka asyl. Om det så är Grekland, Italien eller Malta, där rapport efter rapport visar hur illa de ensamkommande barnen där har det. Trots fingeravtrycket försöker många ta sig vidare till norra Europa, bara för att skickas tillbaka. En del flyr norrut igen, utvisas ännu en gång och lever på så sätt på gatan i ständig flykt fram och tillbaka mellan Europas länder.

Fotsättning på nästa uppslag

